گەشتی مەیدانی و سوودەکانی…
ئەحمەد کامەران

گەشتی مەیدانی بریتییە لە گەشتێکی زانستی و ئەکادیمیانە کە تایبەتە بەو کەسانەی هەڵدەستن بە کاری توێژینەوە یاخود ئەو خوێندکار و کادیرانەی کە سەرەتا هاتونەتە نێو ناوەندێکی ئەکادیمی و زانستیانە بۆ درێژەدان و خزمەتکردنی ئەو زانستە ، هەڵبەتە ئەم گەشتەش بۆ ئەوە ئەنجام دەدرێت هەتاوەکو ئەو کادیرو خوێندکارانە بەشێوەیەکی فراوانتر ئاشنایەتیان لەگەڵ ئەو زانستە درووست بێت کە تێیدا دەخوێنن.

دیارترین ئەو بەشە یاخود ئەو ناوەندە زانستییەی کە پێویستی بە گەشتێکی مەیدانی زۆر هەیە وە جیاوازتر لە ناوەندەکانی دیکە ئەویش بریتییە لە (ناوەندی شوێنەوار) کە ساڵانە بە چەندین کادیری تازە پێگەیشتوو لەم ناوەندە زانستییە وەردەگیرێن بۆ ئەوەی لە داهاتوودا ببنە کادیرێکی باڵای شوێنەوارناس بۆ خزمەتی ناوچە شوێنەواری و کەلەپوورییەکانی وڵاتەکەیان.

بەڵام ئەوەی کە جێگای نیگەرانییە ئەوەیە کە حکومەت لە هەموو ڕوویەکەوە گرنگی ئەوتۆی بە بەشی شوێنەوار و شوێنەوارناسان نەداوە کە هەرچەندە لە چەند وتارێکی پێشووترم ئاماژە م بە گرنگی نەدانی حکومەت کردوە لە بەرامبەر بە شوێنەوار و شوێنەوارناسان، لەگەڵ ئەوەشدا هیچ جۆرە داهاتێکی دیاری کراو تەرخان ناکرێت بۆ ئەو کادیرو خوێندکارە تازەپێگەیشتوانە کە ساڵانە ڕوو دەکەنە خوێندنی زانستی شوێنەوار بۆ ئەنجامدانی گەشتی مەیدانی و زانستی بۆ ناوچە شوێنەوارییەکانی کوردستان و دەرەوەی کوردستان ، چوونکە خۆی لە بنەڕەتدا زانستی شوێنەوار واتە ئەنجامدانی زۆرترین گەشتی مەیدانی بۆ ناوچە شوێنەوارییەکان ، ئەمەش بۆ زیاتر ئاشنابوونی ئەو خوێندکارانەیە بە فراوانی ئەو زانستەی کە تێیدا دەخوێنن، نەک تەنها خوێندکار لە گۆشەیەکی ژووری داخراوی نێو ناوەندەکە زیندانی بکرێت و چەندین مەلزەمەی ژەهر خواردبکرێت، بەداخەوە لەپاش تەواوبوونی هەر چوار ساڵ خوێندنەکەی لەو ناوەندە زانستییە کەچی ئەو خوێندکارانە تەنیا کاغەزێکی بەدەستەوەیە نوسراوە تۆ بڕوانامەی بەکارلیۆس بە دەستهێناوە لەم ناوەندە زانستییە کەچی ئاستی زانستیشی هیچ…

هەڵبەتە نوسینی ئەم وتارە پەیوەندی بەخودی خۆمەوەش هەیە چوونکە منیش لە ئێستادا لە ناوەندێکی زانستی وەکو خوێندکار دەخوێنم کە

ئەویش(شوێنەوارە) .
لێرەدا لەم وتارەم دا شایەنی باس و سووپاسە بە مامۆستای زۆر خۆشەویستمان کەهاوکاتیش یەکێکە لەهەرە مامۆستا بە ئەزموونەکانی نەو زانستی شوێنەوار لە کۆلێژی ئەدەبیاتی زانکۆی سەڵاحەدین ئەویش ڕێزدار(م.سازان سەباح پیڕباڵ) کە توانیویەتی بە ئەتەکەتەکی زۆر زانستیانەو ڕۆشنبیرانە خزمەتی زانستی شوێنەوار بکات،ئەگەر چی بەڕێزیان لەپاڵ خزمەتی زانستی شوێنەوار ، لەلایەکی دیکەوە وەکو خەمخۆرێک بە خوێنکارانی بەشی شوێنەوارناسی هەڵستا بە پێشکەشکردنی داوایەک بە ئەنجامدانی گەشتێکی زانستی بە سەر قەلاتی هەولێر بە هاوکاری دوو مامۆستای دیکەدا(م.زیاد ئەحمەد |م. مەهدی جەلال) لە بەرواری 25|2|2020 کە ئەمەش بەیەکەم گەشتی زانستیمان دادەنرێت بۆ وەرگرتنی زانیاری بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ دەربارەی قەلات و مێژووەکەی ، هەرچەندە مێژوویەکەی بەشوێوەیەکی زۆر ڕوون دیار نیە بەڵام بەپێی ئەو نووسینە مسماریانە بێت کە دۆزراونەتەوە ئاماژە بەوە دەکەن کە لەسەردەمی شووسین و ئامارسین واتە پێش 3000 ساڵ پ.ز ناوی هاتووە، لەگەڵ ئەوەشدا کۆنترین شارە کە ژیانی تێدا هەبووە، لەهەمان کاتیشدا هەتاوەکو ئێستا تاکە شوێنەوار ە لە کوردستان ناوی لە لیستی یۆنسکۆ تۆمارکراوە کە ئەمەش جێگای بایەخ دانە بە مێژوو ولایەنی شارستانیەتی کورد، هەرچەندە بەهەی ئەو داگیرکاری و سەرکوتکردنەی نەیارانی کورد ئەمەش وای کوردوە کە لایەنی مێژوو و پاشماوە شوێنەواریەکانی کورد بکەونە لەڕواری مەترسیەوە ، لەگەڵ ئەوەشدا حکومەت کەم تەرخەمی خۆی لەلایەنی شوێنەواری نیشاندەدات بەڵکو بە پێچەوانەوە دەبێت حکومەت لەپاڵ سەرجەم پرۆژەکانی دیکەی پڕۆژەی ناوچە شوێنەواریەکان گرنگیەکی ئەوتۆتری پێ بدرێت .
ئەگەر چی لە میانی ئەو گەشتە زانستیە بەسوودەمان کە بە سەرپەرشتی بەڕێز مامۆستا سازان سەباح پیڕباڵەوە ڕێکخرابوو کە توانیمان لە نزیکەوە وەکو کادیرێکی تازە پێگەیشتووی بواری زانستی شوێنەوار ، ئاشنایەتیەکی نزیک پەیدا بکەین لەگەڵ سەرجەم شوێنەکانی نەو قەلات، هەرچەندە بەشێک لە شوێنەکانی قەلات داخرابوون بەتایبەتی حەمامەکەی ئەمەش بەهەی دووبارە دەستپێکردنەوە بە نۆژنکردنەوەی قەلات کە لەساڵی 2014 بەهەی قەیرانی دارایی و سەرهەڵدانی جەنگی داعشەوە ڕاگیرابوون، چوونکە بەشێکی زۆری خانووەکانی نەو قەلات ڕووخاون وە هەندێکی تریشیان مەترسی ڕووخانیان لەسەر دایە بۆیە دەبێت حکومەت دەستبەجێ بەشێوەیەکی فراوان دەست بکاتەوە بە نۆژەن کردنەوەیان وە دووبارە گەڕانەوەی ژیان بۆ سەر قەلات لەگەڵ ئەوەشدا بکرێتە شوێنێکی گەشتیاری جوان و ڕازاوە بەهەی ئەوەی قەلات دەکەوێتە نەو

جەرگەی شاری هەولێر کە ئەمەش وا دەکات گەشتیارێکی زۆر ڕووی تێبکەن و لە هەمان کاتیشدا دەبێتە داهاتێک بۆ خەزێنەی حکومەت لە کەرتی گەشتیاری و لەگەڵ ئەوەشدا دەبێتە دەرگایەکی باش بۆ کردنەوەی دامەزارندنی خوێنکارانی بەشی شوێنەوار .

بەڵام لەگەڵ ئەو گەڕانە بەردەوامیەمان بە نێو قەلات دا، دیمەنێکی زۆر ناشرینی دواکەوتوانەم کەوتە پێش چاوم کە ئەویش بریتی بوو لە نووسینی هەندێک وشەی بێکەڵک و ناشرین بەسەر دیوارەکانەوە کە ئەمەش وای کردبوو سیمایەکی ناشرین پێشکەش بکات ، هەرچەندە لەپێشتردا لە ڕێگای وتارێکم لە ڕۆژنامەی خەبات ژمار□ (5733) ل□ 21|4|2019 لە ژێر ناونیشانی (ئاستی ڕۆشنبیری تاک لە بەرامبەر شوێنەوار کەلەپوور) کە تێیدا ئاماژەم بە بوونی ئەو دیاردە ناشرینانە کرد کە لەسەر دیواری ناوچە شوێنەوار□کان بوونیان هەیە، چوونکە لە ڕاستیدا بەشێکی تاکی کورد زۆر بێ بەرپرسیارانە مامەڵە دەکەن لەگەڵ ناوچە شوێنەوار□کانی خۆیان دا بەتایبەتیش ئەو دیمەنە ناشرینەی سەر قەلات کە بەچاوەکانی خۆم بینیم ، بۆیە دەبێت ئەو جۆر□ کەسانە کاتێک بەم کارە هەڵدەستن ڕاستەوخۆ یاسا بە بڕێک پارە سزایان بدات بۆ ئەوەی جارێکی دەست بۆ ناشرینکردنی ناوچە شوێنەوار□کان نەبەن.

سەرنجێکی ترم دەرباری گەشتە مەیدانەکەمان بۆ سەر قەلات لە بەرواری 25|2|2020 ئەوەیە کە لەلاین بەشێکی خوێندکارەکانەوە زۆر کرچ و کاڵی و بێ بەهایی پێوە دیاربوو کە زیاتر خۆیان خەریکی گرتنی وێنەو سناپەوە بوون کەچی کەمتر گرنگی و تێبینیان لەسەر گەشتەکە هەبوو.